

p.o. Komendant
Centrum Szkolenia Straży Granicznej
im. Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza

Kętrzyn, dnia 20 grudnia 2017 r.

CS-NK.0910.5.2017

Egz. Nr 2..

ppłk SG Marek ZYGOWSKI
KIEROWNIK
ZAKŁADU GRANICZNEGO
CENTRUM SZKOLENIA
STRAŻY GRANICZNEJ

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli zgodnej z rocznym planem kontroli, zrealizowanej w trybie zwykłym.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie *wytycznych w zakresie zasad i trybu przeprowadzania kontroli w urzędach obsługujących organy lub w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych* stanowiących załącznik do Decyzji nr 65 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie *wprowadzenia do stosowania wytycznych w zakresie zasad i trybu przeprowadzania kontroli w urzędach obsługujących organy lub w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych*¹ w związku z § 1 Decyzji nr 139 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 30 sierpnia 2012 w sprawie *wprowadzenia do stosowania w Straży Granicznej wytycznych w zakresie zasad i trybu przeprowadzania kontroli w urzędach obsługujących organy lub w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych*².

I. Temat kontroli:

Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas realizacji zajęć w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”.

II. Podmiot kontrolowany:

1. Oznaczenie podmiotu kontrolowanego: Zakład Graniczny³ Centrum Szkolenia Straży Granicznej, 11-400 Kętrzyn, ul. Gen. Władysława Sikorskiego 78⁴;
2. Kierownik podmiotu kontrolowanego: ppłk SG Marek Zygowski – Kierownik Zakładu Granicznego Centrum Szkolenia Straży Granicznej⁵.

¹ Dz. Urz. MSW z 2012 r. poz. 43 z późn. zm. – zwane dalej wytycznymi.

² Dz. Urz. KGSG z 2012 r. poz. 47 z późn. zm.

³ Zwany dalej ZG.

⁴ Zwane dalej CSSG.

⁵ Zwany dalej Kierownikiem ZG.

Funkcję kierownika podmiotu kontrolowanego w okresie objętym kontrolą pełnił płk SG Marek Zygowski.

III. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe kontrolerów, nazwa komórki kontroli oraz numer i data upoważnienia do kontroli z uwzględnieniem zmian w okresie prowadzenia kontroli:

1. kierownik zespołu kontrolnego:

a) kpt. SG Katarzyna Pejda – starszy specjalista-koordynator Referatu Kontroli w Kierownictwie CSSG, upoważnienie nr 11/2017 z dnia 18.10.2017 r.;

2. członek zespołu kontrolnego:

a) Sebastian Dunaj – starszy specjalista Referatu Kontroli w Kierownictwie CSSG, upoważnienie nr 12/2017 z dnia 18.10.2017 r.

IV. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych w podmiocie kontrolowanym, z wymienieniem dni przerw w kontroli:

1. Data rozpoczęcia czynności kontrolnych: 18.10.2017 r.;

2. Data zakończenia czynności kontrolnych: 17.11.2017 r.;

V. Zakres kontroli:

1. Przedmiot kontroli:

1) przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas realizacji zajęć w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”, wynikających z przepisów powszechnie obowiązujących,

2) przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas realizacji zajęć w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”, wynikających z przepisów wewnętrznych Straży Granicznej,

3) sprawowanie nadzoru służbowego nad przestrzeganiem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas realizacji zajęć w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”.

2. Okres objęty kontrolą:

Kontrolą objęto okres: od 01.04.2017 r. do 31.10.2017 r.

VI. Cel kontroli:

Celem kontroli było dokonanie oceny na podstawie ustalonego stanu faktycznego, przy zastosowaniu przyjętych kryteriów kontroli:

– przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas realizacji zajęć w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”, wynikających z przepisów powszechnie obowiązujących,

- przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas realizacji zajęć w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”, wynikających z przepisów wewnętrznych Straży Granicznej⁶,
- sprawowania nadzoru służbowego nad przestrzeganiem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas realizacji zajęć w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”.

Celem kontroli było również ustalenie zakresu, przyczyn i skutków oraz osób odpowiedzialnych za ewentualnie stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości, a także sformułowanie zaleceń zmierzających do ich usunięcia.

Sformułowanie oceny realizacji zadań przez podmiot kontrolowany, objętych zakresem kontroli nie było oparte na próbie, gdyż czynnościom kontrolnym zostało poddane 100% dokumentacji związanej z przedmiotem kontroli.

Czynności kontrolne zrealizowano w zakresie kontroli prawidłowości przy zastosowaniu kryteriów kontroli: legalność, celowość i rzetelność.

VII. Ocena skontrolowanej działalności ze wskazaniem ustaleń na których została oparta. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz wskazanie osób za nie odpowiedzialnych:

Oceny realizacji zadań objętych zakresem kontroli dokonano na podstawie przepisów prawa oraz faktycznych ustaleń kontroli poczynionych w oparciu o dokumenty zgromadzone przez kontrolerów, udostępnione kontrolerom oraz wyjaśnienia i informacje uzyskane od kierownika i pracowników podmiotu kontrolowanego oraz pozyskane od pracowników z innych podmiotów niż kontrolowany w zakresie objętym kontrolą (udokumentowanych w aktach kontroli).

Uwzględniając czynniki takie jak: zakres kontroli i okres objęty kontrolą, na podstawie czterostopniowej skali, obejmującej ocenę: pozytywną, pozytywną z uchybieniami, pozytywną z nieprawidłowościami oraz negatywną, realizację zadań przez podmiot kontrolowany oceniono pozytywnie.

Na podstawie ustaleń z kontroli pozytywnie oceniono przestrzeganie przez funkcjonariuszy Zespołu Bezpieczeństwa w Komunikacji⁷ ZG realizujących zajęcia w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” zasad bezpieczeństwa i higieny pracy określonych w przepisach powszechnie obowiązujących. Pozytywnie oceniono również przestrzeganie przepisów wewnętrznych SG w powyższym zakresie. Jako prawidłowe oceniono sprawowanie nadzoru służbowego zarówno przez Kierownika Zespołu BwK ZG, jaki i przez Kierownika ZG nad przestrzeganiem przez podległych funkcjonariuszy zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas realizacji zajęć w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”. Stwierdzone uchybienia dotyczą jedynie kwestii związanej z nierejestrowaniem w urządzeniach ewidencyjnych dokumentacji wytwarzanej przez funkcjonariuszy Zespołu BwK ZG w związku z zajęciami prowadzonymi w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”. Zastrzeżenia zespołu kontrolnego dotyczą treści

⁶ Zwana dalej SG.

⁷ Zwany dalej Zespołem BwK.

i formy Regulaminu „Polowej Bazy Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”, który wymaga zmiany polegającej na nadaniu mu formy aktu normatywnego, zgodnie z obowiązującą techniką legislacyjną.

Na powyższą ocenę końcową złożyły się oceny cząstkowe poszczególnych obszarów poddanych kontroli, sformułowane na podstawie ustalonego w trakcie kontroli stanu faktycznego, opisanego poniżej:

1. Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas realizacji zajęć w „Polowej Bazy Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”, wynikających z przepisów powszechnie obowiązujących.

Zgodnie z treścią art. 75b ust. 1 Ustawy z dnia 12 października 1990 r. *o Straży Granicznej*⁸ funkcjonariuszowi, w celu ochrony jego życia i zdrowia, zapewnia się bezpieczne i higieniczne warunki służby. Regulacja zawarta w art. 75b ust. 2 ustawy o SG wskazuje, że w sprawach bezpieczeństwa i higieny służby stosuje się odpowiednio przepisy działu dziesiątego ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy*⁹, a także przepisy wykonawcze wydane na jego podstawie, z wyłączeniem przepisów art. 207 § 2 pkt 7, art. 209¹ § 4, art. 228 § 1 i 2, art. 229 § 1-1², 4a i 8 w zakresie niedotyczącym wskazówek metodycznych w sprawie przeprowadzania badań profilaktycznych pracowników oraz dokumentowania i kontroli badań okresowych i kontrolnych, art. 230-232, art. 234 § 1-3¹, art. 235-235², art. 237-237², art. 237⁷ § 1 pkt 1 i § 2-4, art. 237⁸ § 1, art. 237¹¹ § 4 oraz art. 237^{11a} § 4.

W związku z powyższym należy wskazać, że w trakcie realizacji zajęć w „Polowej Bazy Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” zastosowanie znajdują przepisy Kodeksu pracy zawarte w dziale X dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy oraz powszechnie obowiązujące przepisy wykonawcze wydane na ich podstawie. Do przepisów wykonawczych mających zastosowanie w Straży Granicznej zaliczyć należy Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 02 września 1997 r. *w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy*¹⁰ oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. *w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy*¹¹.

Realizacja obowiązku przestrzegania przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy została w CSSG powierzona Specjaliście ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w Zespole Stanowisk Samodzielnych w Kierownictwie¹² – ██████████. Pismem z dnia 07 listopada 2017 r. zespół kontrolny zwrócił się do ██████████ – Specjalisty ds. BHP o udzielenie odpowiedzi na pytania dotyczące przestrzegania przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy podczas realizacji zajęć w „Polowej Bazy Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” oraz o przedłożenie dokumentów dotyczących w/w zagadnienia¹³. Powyższe miało na względzie pozyskanie wiedzy w zakresie przeprowadzonych kontroli BHP w „Polowej Bazy Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”, a zwłaszcza dokonanych w ich wyniku ustaleń, w tym stwierdzonych nieprawidłowości i zagrożeń zawodowych, aktualnych badań lekarskich i aktualnych szkoleń okresowych z zakresu BHP w związku

⁸ Dz. U. z 2016 r., poz. 1643 t.j. ze zm., zwana dalej ustawą o SG.

⁹ Dz. U. z 2016 r., poz. 1666 z późn. zm., zwana dalej Kodeksem pracy.

¹⁰ Dz. U. z 1997 r. Nr. 109, poz. 704 ze zm.

¹¹ Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650 ze zm.

¹² Zwana dalej Specjalistą ds. BHP.

¹³ Dowód, akta kontroli – karta nr 10.

z prowadzonymi w tym zakresie wykazami, opracowania i udostępnienia instrukcji BHP związanych z użytkowaniem sprzętu będącego na wyposażeniu „Polowej Bazy Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”, udokumentowania udzielonego instruktażu stanowiskowego w prowadzonym przez Specjalistę ds. BHP rejestrze udzielonych instruktaży stanowiskowych, czy też wystąpienia w okresie objętym kontrolą zdarzeń w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” zakwalifikowanych jako wypadek przy pracy.

W piśmie z dnia 10 listopada 2017 r. Specjalista ds. BHP poinformowała zespół kontrolny, że „udzielenie odpowiedzi na otrzymane pytania nie jest możliwe, gdyż kontrolowanie przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podlega nadzorowi i kontroli przez uprawnione podmioty, które winny posiadać odpowiednie kompetencje, pozwalające na rzetelne i merytoryczne skontrolowanie stanu bezpieczeństwa i higieny pracy”¹⁴. W przedmiotowym piśmie specjalista ds. BHP wskazała również, że „temat kontroli budzi wątpliwości w zakresie formalno-prawnym”¹⁵. [REDAKTED] nie przedłożyła również dokumentów, o które zwrócił się zespół kontrolny z wyjątkiem opracowanej oceny ryzyka zawodowego dla funkcjonariuszy i słuchaczy Zespołu BwK ZG oraz oświadczeń o zapoznaniu z oceną ryzyka zawodowego.

W związku z powyższym Komendant CSSG wystąpił do Rady Prawnego CSSG o wydanie opinii prawnej dotyczącej możliwości realizacji kontroli przez komórkę kontroli w zakresie obejmującym przestrzeganie przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy¹⁶. W opinii prawnej Radca Prawny CSSG wskazał, że „(...) zgodnie z art. 207 § 1 Kodeksu pracy pracodawca ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie pracy. Na zakres odpowiedzialności pracodawcy nie wpływają obowiązki pracowników w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz powierzenie wykonywania zadań służby bezpieczeństwa i higieny pracy specjalistom spoza zakładu pracy, o których mowa w art. 237¹¹ § 2. (...) pracodawca jest także uprawniony do dokonywania kontroli przestrzegania bezpieczeństwa i higieny pracy niezależnie od działań służby bhp działającej w zakładzie. Natomiast sposób realizacji tego uprawnienia pozostaje w dyspozycji pracodawcy”¹⁷. Zatem przedmiotowa opinia potwierdziła zasadność i potrzebę dokonania kontroli przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas realizacji zajęć w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”.

Uregulowania dotyczące pracy przy użyciu materiałów niebezpiecznych zostały zawarte w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy¹⁸. Zgodnie z treścią § 91 w/w rozporządzenia materiałami niebezpiecznymi są w szczególności substancje i preparaty chemiczne sklasyfikowane jako niebezpieczne. Przepisy omawianego rozporządzenia nakładają na pracodawcę m.in. obowiązek informowania pracowników o właściwościach fizycznych, chemicznych i biologicznych stosowanych materiałów oraz o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa pracowników związanych z ich stosowaniem, czy obowiązek przechowywania materiałów niebezpiecznych w miejscach i opakowaniach przeznaczonych do tego celu i odpowiednio oznakowanych. Realizacja w/w obowiązków jest zapewniona

¹⁴ Dowód, akta kontroli – karta nr 11.

¹⁵ Dowód, akta kontroli – karta nr 11.

¹⁶ Dowód, akta kontroli – karty nr 67-68.

¹⁷ Dowód, akta kontroli – karty nr 69-71.

¹⁸ Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650 z późn. zm., zwane dalej Rozporządzeniem ws. BHP

np. poprzez udostępnienie kart charakterystyk substancji niebezpiecznych, co zostało szczegółowo uregulowane w Wytycznych Nr 11 Komendanta Centrum Szkolenia Straży Granicznej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie zasad prowadzenia spisu substancji niebezpiecznych, mieszanin niebezpiecznych, substancji stwarzających zagrożenie lub mieszanin stwarzających zagrożenie stosowanych w Centrum Szkolenia Straży Granicznej oraz prowadzenia ewidencji kart charakterystyk tych substancji i mieszanin¹⁹.

Zgodnie z treścią art. 209¹ i art. 224 Kodeksu pracy pracodawca jest zobowiązany m.in. zapewnić środki niezbędne do udzielenia pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, odpowiednie do rodzaju niebezpieczeństwa urządzenia i sprzęt ratowniczy oraz udzielenie pierwszej pomocy. Jak wynika z treści Rozkazu dziennego nr 204 Komendanta CSSG z dnia 18 października 2017 r.²⁰ podczas „Kursu doskonalącego minerów – pirotechników”, realizowanego w trakcie czynności kontrolnych (w dniach od 23 do 27 października 2017 r.) na czas zajęć prowadzonych w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” w/w obowiązek został zrealizowany poprzez zapewnienie zabezpieczenia medycznego przez Warmińsko – Mazurski Oddział Straży Granicznej²¹. Zespół kontrolny ustalił, że przed rozpoczęciem szkoleń w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” Komendant CSSG zwraca się pisemnie do Komendanta W-MOSG o zabezpieczenie medyczne szkoleń. Dalsze działania zmierzające do medycznego zabezpieczenia szkoleń realizowane są w drodze uzgodnień telefonicznych między funkcjonariuszami Zespołu BwK ZG a służbą medyczną W-MOSG. W ocenie zespołu kontrolnego powyższa kwestia wymaga uzyskania przez CSSG pisemnej informacji zwrotnej o zabezpieczeniu medycznym realizowanym przez W-MOSG w czasie realizowanych szkoleń.

Przepis art. 221 § 1 Kodeksu Pracy wskazuje, że niedopuszczalne jest stosowanie substancji chemicznych i ich mieszanin nieoznakowanych w sposób widoczny, umożliwiający ich identyfikację. W toku przeprowadzonej przez zespół kontrolny obserwacji zajęć dydaktycznych realizowanych w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” w dniach od 23 do 27 października 2017 r. nie ujawniono przypadków posługiwania się materiałami niebezpiecznymi nie zawierającymi oznaczenia ich nazwy. Ponadto, realizując obowiązek wskazany w art. 221 § 2 Kodeksu pracy, prowadzący zajęcia dydaktyczne przedstawili zespołowi kontrolnemu aktualny spis substancji niebezpiecznych, mieszanin niebezpiecznych, substancji stwarzających zagrożenie lub mieszanin stwarzających zagrożenie wykorzystywanych w trakcie zajęć, natomiast uczestnicy szkolenia zostali zapoznani z kartami charakterystyki tych substancji, co zostało udokumentowane poprzez sporządzenie „Informacji o zapoznaniu z kartami charakterystyki substancji niebezpiecznych, mieszanin niebezpiecznych, substancji stwarzających zagrożenie lub mieszanin stwarzających zagrożenie wykorzystywanych w komórce organizacyjnej CSSG do zajęć/pracy”.

Stosownie do treści art. 226 Kodeksu pracy pracodawca ocenia i dokumentuje ryzyko zawodowe związane z wykonywaną pracą oraz stosuje niezbędne środki profilaktyczne zmniejszające ryzyko, a także informuje pracowników o ryzyku zawodowym, które wiąże się z wykonywaną pracą, oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami. W/w obowiązek został zrealizowany poprzez opracowanie przez Specjalistę ds. BHP [REDAKTOWANE] oceny ryzyka

¹⁹ Zwane dalej wytycznymi Nr 11 Komendanta CSSG.

²⁰ Dowód, akta kontroli – karty nr 31-32.

²¹ Zwany dalej W-MOSG.

zawodowego na stanowiskach: kierownik zespołu Zespół BwK, pirotechnik – instruktor Zespół BwK oraz poprzez opracowanie oceny ryzyka zawodowego słuchaczy Zespołu BwK. W/w dokumenty zostały przedłożone zespołowi kontrolnemu do wglądu przez Specjalistę ds. BHP [REDAKTOWANE]. Fakt zapoznania funkcjonariuszy pełniących służbę w Zespole BwK ZG z opracowanymi ocenami ryzyka zawodowego został udokumentowany w drodze oświadczenia funkcjonariuszy o zapoznaniu się z dokonaną przez pracodawcę oceną ryzyka zawodowego. Odnosnie zapoznania słuchaczy z opracowaną oceną ryzyka zawodowego zapoznania tego dokonano w obecności zespołu kontrolnego przed rozpoczęciem zajęć dydaktycznych realizowanych w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”, prowadzonych w związku z realizowanym w dniach od 23 do 27 października 2017 r. kursem doskonalącym minerów – pirotechników, w którym zespół kontrolny brał udział w charakterze obserwatorów.

Zgodnie z treścią art. 229 § 1 i § 2 Kodeksu pracy pracownicy podlegają wstępnym i okresowym badaniom lekarskim. Z uzyskanej z Wydziału Kadr informacji wynika, że funkcjonariusze Zespołu BwK ZG posiadają aktualne badania okresowe²².

Stosownie do zapisów zawartych w art. 237³ § 1 Kodeksu pracy nie wolno dopuścić pracownika do pracy, do której wykonywania nie posiada on wymaganych kwalifikacji lub potrzebnych umiejętności, a także dostatecznej znajomości przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy. Przepis art. 237³ § 2 Kodeksu pracy nakłada na pracodawcę obowiązek zapewnienia przeszkolenia pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przed dopuszczeniem go do pracy oraz obowiązek prowadzenia okresowych szkoleń w tym zakresie. W wyjaśnieniach z dnia 14 listopada 2017 r. Kierownik ZG [REDAKTOWANE] wskazał, że funkcjonariusze Zespołu BwK ZG realizujący zajęcia w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” mają udokumentowany instruktaż stanowiskowy²³. Wszelka dokumentacja w tym zakresie znajduje się w Teczka Akt Osobowych w/w funkcjonariuszy znajdujących się w Wydziale Kadr i Szkolenia CSSG²⁴.

Celem ustalenia, czy funkcjonariusze Zespołu BwK ZG, realizujący zajęcia w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” mają ukończone wymagane przepisami prawa szkolenia okresowe, zespół kontrolny zwrócił się Wydziału Kadr o udzielenie informacji w przedmiotowym zakresie. W wyniku powyższego ustalono, że funkcjonariusze Zespołu BwK ZG posiadają aktualne szkolenie okresowe z zakresu BHP²⁵.

Stosownie do regulacji zawartej w art. 237⁶ Kodeksu pracy pracodawca zobowiązany jest dostarczyć pracownikowi nieodpłatnie środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed działaniem niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia czynników występujących w środowisku pracy. Przepis art. 237⁹ Kodeksu pracy zabrania pracodawcy dopuszczenia do pracy pracownika bez środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego przewidzianych do stosowania na danym stanowisku pracy. Z wyjaśnień złożonych przez [REDAKTOWANE] – Kierownika ZG w dniu 14 listopada 2017 r.²⁶ wynika, że funkcjonariuszom Zespołu BwK realizującym zajęcia w „Polowej Bazie Szkoleń

²² Dowód, akta kontroli – karta nr 13.

²³ Dowód, akta kontroli – karty nr 20-22.

²⁴ Dowód, akta kontroli – karty nr 20-22.

²⁵ Dowód, akta kontroli – karta nr 13.

²⁶ Dowód, akta kontroli – karty nr 20-22.

Minersko-Pirotechnicznych” zostały wydane środki ochrony indywidualnej/osobistej określone w Decyzji Nr 14 Komendanta CSSG z dnia 09 czerwca 2011 r. w sprawie wydawania środków ochrony indywidualnej oraz środków higieny osobistej funkcjonariuszom CSSG²⁷.

Z informacji uzyskanych w trakcie czynności kontrolnych od kierownika zajęć [REDAKTOWANE] oraz z obserwacji zespołu kontrolnego uczestniczącego w realizowanych zajęciach na ”Kursie doskonalącym minerów pirotechników” w dniach 23-27 października 2017 r.²⁸ w roli obserwatora wynika, że zarówno funkcjonariusze Zespołu BwK ZG, jak i słuchacze wyposażeni byli w środki ochrony indywidualnej. Powyższe zagadnienie zostanie szczegółowo opisane poniżej w obszarze dotyczącym przestrzegania przepisów wewnętrznych.

Szczegółowe przepisy dotyczące pracy przy użyciu materiałów niebezpiecznych zostały zawarte w Rozporządzeniu ws. BHP. Stosownie do treści § 39 Rozporządzenia ws. BHP pracodawca realizuje obowiązek zapewnienia pracownikom bezpieczeństwa i higieny pracy w szczególności przez zapobieganie zagrożeniom związanym z wykonywaną pracą, właściwą organizacją pracy, stosowanie koniecznych środków profilaktycznych oraz informowanie i szkolenie pracowników. W/w obowiązek powinien być realizowany na podstawie ogólnych zasad dotyczących zapobiegania wypadkom i chorobom związanym z pracą, w szczególności przez przeprowadzanie oceny ryzyka związanego z zagrożeniami, które nie mogą być wykluczone. Zgodnie z § 39a ust. 1 Rozporządzenia ws. BHP pracodawca ocenia ryzyko zawodowe występujące przy wykonywanych pracach, w szczególności przy doborze wyposażenia stanowisk i miejsc pracy, stosowanych substancji i preparatów chemicznych, biologicznych, rakotwórczych lub mutagennych oraz zmianie organizacji pracy. Podczas oceny ryzyka zawodowego uwzględnia się wszystkie czynniki środowiska pracy występujące przy wykonywanych pracach oraz sposoby wykonywania prac.

Jak wskazano we wcześniejszej części projektu wystąpienia pokontrolnego ocena ryzyka zawodowego w Zespole BwK ZG została opracowana przez Specjalistę ds. BHP [REDAKTOWANE]. Funkcjonariusze Zespołu BwK ZG i uczestnicy kursu zostali z nią zapoznani.

W myśl § 41 Rozporządzenia ws. BHP pracodawca jest obowiązany udostępnić pracownikom do stałego korzystania aktualne instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy. Instrukcje te powinny w sposób zrozumiały dla pracowników wskazywać czynności, które należy wykonać przed rozpoczęciem danej pracy, zasady i sposoby bezpiecznego wykonywania pracy, czynności do wykonania po jej zakończeniu oraz zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia pracowników. W wyjaśnieniach złożonych w dniu 14 listopada 2017 r. [REDAKTOWANE] – Kierownik ZG wskazał, że funkcjonariusze zespołu BwK ZG zostali zapoznani z instrukcjami bezpieczeństwa i higieny pracy opracowanymi przez Specjalistę ds. BHP oraz, że instrukcje te obejmują całość sprzętu, jakiego te przepisy dotyczą.

Zgodnie z treścią § 92 Rozporządzenia ws. BHP pracodawca jest obowiązany informować pracowników o właściwościach fizycznych, chemicznych i biologicznych stosowanych w zakładzie pracy materiałów, półfabrykatów i wyrobów gotowych oraz o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa pracowników związanym z ich stosowaniem, a także o sposobach bezpiecznego ich stosowania oraz postępowania z nimi w sytuacjach

²⁷ Zwana dalej Decyzją Nr 14 Komendanta CSSG.

²⁸ Dowód, akta kontroli – karta nr 12 i 14-17.

awaryjnych. Obowiązek ten jest realizowany przez zapoznanie funkcjonariuszy Zespołu BwK ZG i uczestników kursów/szkoleń realizowanych w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” z kartami charakterystyk substancji wykorzystywanych w trakcie zajęć dydaktycznych.

Ponadto w trakcie czynności kontrolnych ustalono, że w 2013 r. w CSSG przeprowadzona została przez Państwowego Inspektora Sanitarnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego kontrola sanitarna, która wykazała m.in. że w budynku nr 36, w którym pełnią służbę funkcjonariusze Zespołu BwK ZG brak jest właściwych pomieszczeń higieniczno-sanitarnych oraz że w/w funkcjonariuszom nie zapewniono szatni, umywalni i natrysku. W wyniku przedmiotowej kontroli nakazano m.in. wydzielić miejsce do higienicznego spożywania posiłków i mycia naczyń oraz zapewnić właściwe, zgodne z przepisami pomieszczenia sanitarno-higieniczne dla funkcjonariuszy Zespołu BwK ZG w budynku nr 36. Powyższe obowiązki należy wykonać do 31 grudnia 2019 r. (decyzja nr 76/2013 z dnia 25 kwietnia 2013 r.).

Powyższy obszar kontroli oceniono pozytywnie.

2. Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas realizacji zajęć w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”, wynikających z przepisów wewnętrznych Straży Granicznej.

Podstawowym wewnętrznym dokumentem dotyczącym funkcjonowania „Polowej Bazy Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” jest Regulamin „Polowej Bazy Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”²⁹.

Zgodnie z opinią Nr 09/IPO-BW/2011 z dnia 30 listopada 2011 r. wydaną przez Instytut Przemysłu Organicznego³⁰ stanowiącą załącznik do regulaminu, polowa baza szkoleń minersko-pirotechnicznych w Warmińsko-Mazurskim Oddziale Straży Granicznej w Kętrzynie spełnia warunki techniczno-organizacyjne do prowadzenia badań i szkoleń z użyciem materiałów wybuchowych w zakresie wskazanym w opinii. W treści opinii wskazano m.in., że w miejscu polowej bazy szkoleń minersko-pirotechnicznych:

- dozwolone jest odpalenie materiałów wybuchowych (w tym wyrobów zawierających materiały wybuchowe), strzelanie z wyrzutników pirotechnicznych, neutralizowanie urządzeń wybuchowych za pomocą kontrładunków oraz prowadzenie innych prac z użyciem materiałów wybuchowych (np. otwieranie drzwi, pojazdów itp.),
- miejscem przeznaczonym do wykonywania detonacji materiałów wybuchowych jest wyłącznie rejon wysadzania, identyfikowany jako obszar P1 na rys. 1 – załącznik 1,
- maksymalna masa jednorazowo odpalanego ładunku wybuchowego nie może przekraczać 500g w przeliczeniu na równoważnik heksogenowy,
- miejscem przeznaczonym na podręczny magazynek materiałów jest obiekt oznakowany jako M3 na rys. 1 – załącznik 1 do opinii,
- strefę ochrony bazy minersko-pirotechnicznej stanowi obszar osi strzeleckiej nr 2 i obszar nieczynnego OSF – rys. 2 załącznik 1.

²⁹ Dowód, akta kontroli – karty nr 25-30, zwany dalej regulaminem.

³⁰ Zwana dalej opinią

W treści w/w opinii wskazano, że załącznik 1 stanowi nieodłączny dokument do niniejszej opinii. Zespół kontrolny stwierdził, że w opinii załączonej do regulaminu brak jest załącznika 1, co w ocenie zespołu kontrolnego, powinno być niezwłocznie uzupełnione.

W trakcie czynności kontrolnych realizowanych podczas „Kursu doskonalącego minerów-pirotechników” w dniach 23-27 października 2017 r. zespół kontrolny nie stwierdził prowadzenia działań wykraczających poza zakres wskazany w w/w opinii.

Zgodnie z pkt 6 rozdziału „Warunki korzystania z „Polowej Bazy Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” regulaminu - korzystanie z „Polowej Bazy Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” przez funkcjonariuszy SG odbywa się tylko pod nadzorem osoby posiadającej uprawnienia instruktorsko-metodyczne z zakresu działań minersko-pirotechnicznych wydanych zgodnie z Zarządzeniem Nr 75 Komendanta Głównego SG z dnia 13 października 2009 r. w sprawie szkolenia w zakresie działań minersko-pirotechnicznych oraz uzyskiwania przez funkcjonariuszy SG uprawnień w tym zakresie³¹.

Z wyjaśnień złożonych przez [REDAKTOWANE] – Kierownika ZG w dniu 14 listopada 2017 r. wynika, że funkcjonariusze Zespołu BwK ZG: [REDAKTOWANE], [REDAKTOWANE], [REDAKTOWANE], [REDAKTOWANE] prowadzący zajęcia z materiałami wybuchowymi posiadają, zgodnie z zarządzeniem Nr 75 Komendanta Głównego SG, kwalifikacje do samodzielnego prowadzenia zajęć jako instruktor w zakresie działań minersko-pirotechnicznych, uzyskane w związku z ukończeniem przez nich szkolenia specjalistycznego instruktorsko-metodycznego w zakresie działań minersko-pirotechnicznych³².

Zgodnie z pkt 1 rozdziału „Obowiązki osoby prowadzącej działania minersko-pirotechniczne” regulaminu - za przestrzeganie: ustalonego porządku, zasad bezpieczeństwa obowiązujących w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”, bezpieczeństwa osób szkolonych oraz treści regulaminu odpowiada prowadzący działania minersko-pirotechniczne. Zespół kontrolny w tym miejscu wskazuje, że z treści regulaminu można jedynie przypuszczać, że prowadzący działania minersko-pirotechniczne jest kierownikiem zajęć, o którym mowa m.in. w Rozkazu dziennym Komendanta CSSG Nr 204 z dnia 18 października 2017 r.³³ oraz w programie „Kursu doskonalącego minerów-pirotechników” (nr 430/16 z dnia 15.03.2016 r.). Wskazać bowiem należy, że zgodnie z treścią Rozkazu dziennego Komendanta CSSG Nr 204 z dnia 18 października 2017 r.³⁴ kierownik zajęć odpowiedzialny jest za prawidłową organizację zajęć i przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa. Ponadto w programie „Kursu doskonalącego minerów-pirotechników” również w ogóle nie użyto określenia osoby prowadzącej działania minersko-pirotechniczne, które to używane jest w regulaminie. Zespół kontrolny zauważył tu niespójność w stosowanym nazewnictwie funkcji osób odpowiedzialnych za prawidłową realizację zajęć w trakcie kursu oraz przestrzeganie przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy,

³¹ Dz. Urz. KGSG z 2009 r., Nr 12, poz. 74 z późn. zm., zwane dalej zarządzeniem Nr 75 Komendanta Głównego SG.

³² Dowód, akta kontroli – karty nr 20-22.

³³ Dowód, akta kontroli – karty nr 31-32.

³⁴ Dowód, akta kontroli – karty nr 31-32.

co może prowadzić do trudności w przypisaniu odpowiedzialności poszczególnym osobom funkcyjnym, co powinno zostać ujednoczone.

Pkt 4 rozdziału „Obowiązki osoby prowadzącej działania minersko-pirotechniczne” regulaminu - nakłada na prowadzącego działania minersko-pirotechniczne obowiązek wystawienia posterunków ochronnych wokół „Polowej Bazy Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” celem zabezpieczenia przed wtargnięciem na teren obiektu osób postronnych, pojazdów i zwierząt (tylko w przypadku prowadzenia działań minersko-pirotechnicznych związanych z użyciem materiałów wybuchowych). Skład posterunków i ilość wchodzących w nie osób każdorazowo określa prowadzący działania minersko-pirotechniczne, jednakże nie może to być mniej niż 4 osoby. Zgodnie z treścią Rozkazu dziennego Komendanta CSSG Nr 204 z dnia 18 października 2017 r. pkt VI Strzelania zajęcia pod względem ochrony zajęć poligonowych zabezpieczali funkcjonariusze CSSG³⁵.

W trakcie „Kursu doskonalącego minerów-pirotechników” w dniach 23-27 października 2017 r. działania z użyciem materiałów wybuchowych były realizowane w dniach 24-25 października 2017 r. W tych dniach wystawiono 4 posterunki ochronne, których obsadę stanowili słuchacze CSSG. Przed rozpoczęciem zajęć słuchaczom wchodzącym w skład posterunków ochronnych udzielono instruktażu oraz zapoznano z przepisami bezpieczeństwa. Przedmiotowa czynność została udokumentowana poprzez sporządzenie „Listy osób funkcyjnych, którym udzielono instruktażu i zapoznano z przepisami bezpieczeństwa”, odrębnych na dzień 24 i 25 października 2017 r.³⁶ Powyższe zrealizował kierownik zajęć [REDACTED].

W treści w/w „Listy osób funkcyjnych, którym udzielono instruktażu i zapoznano z przepisami bezpieczeństwa”³⁷ zawarto informację, że w/w dokumenty stanowią załącznik nr 2 bez wskazania do jakiego dokumentu. W toku czynności kontrolnych pozyskano informację, że w/w dokument stanowi załącznik do pakietu dydaktycznego. Zgodnie z § 5 ust. 6 Decyzji Nr 26 Komendanta CSSG z dnia 24 marca 2016 r. w *sprawie organizacji i ewidencjonowania procesu dydaktycznego w CSSG w Kętrzynie* pakiet dydaktyczny może zawierać m.in. materiały dodatkowe. Stosownie do załącznika nr 3 do w/w decyzji Komendanta CSSG materiałami dodatkowymi do pakietu dydaktycznego są materiały własne opracowane przez autorów pakietu, dotyczące realizowanych zagadnień podczas zajęć, np. akty prawne, opracowane kazusy, wydruk prezentacji, scenariusze ćwiczeń, arkusze ćwiczeń, druki – gdy jest to niezbędne do osiągnięcia celów zajęć. W ocenie zespołu kontrolnego „Lista osób funkcyjnych, którym udzielono instruktażu i zapoznano z przepisami bezpieczeństwa” nie może być traktowana jako załącznik do pakietu dydaktycznego. Powyżej wskazany dokument, obok „Listy osób zapoznanych z regulaminem i przepisami bezpieczeństwa obowiązującymi w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”, powinien stanowić załącznik do regulaminu.

Ponadto „Lista osób funkcyjnych, którym udzielono instruktażu i zapoznano z przepisami bezpieczeństwa”, pomimo tego iż została wytworzona w CSSG, nie została zarejestrowana w żadnym urzędzeniu ewidencyjnym, co stanowi naruszenie § 17 Instrukcji kancelaryjnej stanowiącej załącznik do Decyzji Nr 59 Komendanta Głównego SG z dnia

³⁵ Dowód, akta kontroli – karty nr 31-32.

³⁶ Dowód, akta kontroli – karta nr 33 i 34.

³⁷ Dowód, akta kontroli – karta nr 33 i 34.

25 lutego 2010 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji kancelaryjnej w Straży Granicznej³⁸, który stanowi, że dokumenty wytworzone w jednostkach lub komórkach organizacyjnych [...] podlegają rejestracji w urządzeniach ewidencyjnych prowadzonych przez kancelarię lub urządzeniach ewidencyjnych wydanych przez kancelarie właściwym osobom, niezależnie od formy, sposobu, miejsca ich wykonania. Brak zarejestrowania w/w dokumentu stanowi uchybienie, które nie wywołało negatywnych następstw w działalności kontrolowanego podmiotu. Uchybienie to dotyczy bowiem wyłącznie kwestii wewnętrznego obiegu dokumentów. Niezależnie od powyższego zespół kontrolny pozytywnie ocenia udokumentowanie przez kierownika zajęć [REDAKTOWANE] faktu zapoznania osób funkcyjnych z przepisami bezpieczeństwa i udzielenia instruktażu przed rozpoczęciem zajęć praktycznych w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”.

W myśl pkt 5 rozdziału „Obowiązki osoby prowadzącej działania minersko-pirotechniczne” regulaminu - w przypadku prowadzenia działań minersko-pirotechnicznych z użyciem materiałów wybuchowych prowadzący działania minersko-pirotechniczne zobowiązany jest do zapewnienia osobom biorącym udział w działaniach minersko-pirotechnicznych zabezpieczenia medycznego. Jak wynika z treści Rozkazu dziennego nr 204 Komendanta CSSG z dnia 18 października 2017 r.³⁹ podczas „Kursu doskonalącego minerów – pirotechników”, realizowanego w trakcie czynności kontrolnych (w dniach od 23 do 27 października 2017 r.) na czas zajęć prowadzonych w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” w/w obowiązek został zrealizowany poprzez zapewnienie zabezpieczenia medycznego przez Warmińsko – Mazurski Oddział Straży Granicznej.

Obowiązki prowadzącego działania minersko-pirotechniczne uregulowane zostały w pkt 6 rozdziału „Obowiązki osoby prowadzącej działania minersko-pirotechniczne” regulaminu. W toku czynności kontrolnych zespół kontrolny uczestniczący w charakterze obserwatora w prowadzonych zajęciach stwierdził prawidłową realizację zadań nałożonych na prowadzącego działania minersko-pirotechniczne (kierownika zajęć).

Zgodnie z pkt 7 rozdziału „Obowiązki osoby prowadzącej działania minersko-pirotechniczne” regulaminu - przed rozpoczęciem zajęć praktycznych w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” kierownik zajęć [REDAKTOWANE], po zapoznaniu słuchaczy z regulaminem sporządził „Listę osób zapoznanych z regulaminem i przepisami bezpieczeństwa obowiązującymi w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”⁴⁰, której wzór określony jest w załączniku do regulaminu. Powyższy dokument, pomimo tego iż został wytworzony w CSSG, nie został zarejestrowany, co stanowi naruszenie § 17 Instrukcji kancelaryjnej stanowiącej załącznik do Decyzji Nr 59 Komendanta Głównego SG z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji kancelaryjnej w Straży Granicznej. Brak zarejestrowania w/w dokumentu stanowi uchybienie, które z uwagi na to, że dotyczy wyłącznie kwestii wewnętrznego obiegu dokumentów, nie wywołało negatywnych następstw w działalności kontrolowanego podmiotu.

Pkt 4 rozdziału „Zasady zachowania się osób przebywających na terenie „Polowej Bazy Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” regulaminu - wprowadza obowiązek używania przez osoby biorące udział w działaniach minersko-pirotechnicznych środków ochrony indywidualnej, m.in. hełmów, gogli, nauszników lub innych urządzeń służących ochronie

³⁸ Dz. Urz. KGSG z 2010 r., Nr 3, poz. 15 z późn. zm.

³⁹ Dowód, akta kontroli – karty nr 31-32.

⁴⁰ Dowód, akta kontroli – karta nr 35.

sluchu. W wyjaśnieniach z dnia 14 listopada 2017 r. ██████████ wskazał, że na początku bieżącego roku Komendant CSSG wystosował pismo do Dyrektora Zarządu Granicznego, w którym zawarł informację, iż funkcjonariusze kierowani na szkolenie specjalistyczne z zakresu działań minersko-pirotechnicznych, zgodnie z bieżącymi przepisami mundurowymi w SG powinni być wyposażeni w odpowiednie umundurowanie specjalistyczne (obowiązek ten dotyczy także instruktorów minerów-pirotechników delegowanych do CSSG). Jednocześnie w związku z brakiem hełmów kuloodpornych w CSSG Komendant CSSG zwrócił się do Dyrektora Zarządu Granicznego o poinformowanie kierowanych funkcjonariuszy na szkolenia minersko-pirotechniczne o konieczności zabierania hełmów kuloodpornych pozostających na stanie jednostek macierzystych. Funkcjonariusze – słuchacze nie posiadający swoich hełmów kuloodpornych na czas szkolenia otrzymują je w CSSG. Każdorazowo przed zajęciami praktycznymi związanymi z użyciem materiałów wybuchowych, środków inicjujących wybuch itp. w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” podawany jest punkt do Rozkazu dziennego Komendanta CSSG, w którym m.in. zawierane są informacje jakich środków ochrony indywidualnej będą używali słuchacze podczas zajęć. Dodatkowo, to prowadzący działania minersko-pirotechniczne określa jakie środki ochrony indywidualnej będą wykorzystywane podczas szkolenia⁴¹.

Zagadnienie dotyczące wydawania środków ochrony indywidualnej funkcjonariuszom CSSG uregulowane zostało w Decyzji Nr 14 Komendanta CSSG. Zgodnie z § 1 w/w decyzji funkcjonariuszom CSSG wykonującym obowiązki służbowe w warunkach szkodliwych lub niebezpiecznych wydaje się środki ochrony indywidualnej, zabezpieczające przed działaniem niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia czynników występujących w środowisku służby według norm określonych w załączniku nr 1 do decyzji. Funkcjonariusze CSSG wykonujący czynności służbowe w bezpośrednim kontakcie z materiałami wybuchowymi winni być wyposażeni w: kombinezon trudnopalny, rękawice ochronne, odporne na działanie środków chemicznych, rękawice ochronne trudnopalne, okulary ochronne – odporne na środki chemiczne, ochraniacze słuchu aktywne. W w/w decyzji w „Uwagach” wskazano, że w przypadku szkoleń specjalistycznych wymagających szczególnej ochrony życia lub zdrowia uczestników, kierowani na szkolenia funkcjonariusze winni zostać wyposażeniu w środki ochrony w macierzystej jednostce, a obowiązkiem prowadzących zajęcia jest egzekwować ich stosowanie.

Wśród środków ochrony indywidualnej określonych w Decyzji Nr 14 Komendanta CSSG nie wymieniono hełmów kuloodpornych. Kwestia wyposażenia funkcjonariuszy SG w hełm kuloodporny (kevlarowy) uregulowana jest w Zarządzeniu Nr 26 Komendanta Głównego SG z dnia 05 maja 2016 r. w sprawie norm należności uzbrojenia oraz norm wyposażenia specjalnego, a także warunków przyznawania i użytkowania uzbrojenia SG⁴².

Rozkazem dziennym Nr 204 Komendanta CSSG z dnia 18 października 2017 r.⁴³ na szkolenie poligonowe, które realizowane było w trakcie czynności kontrolnych, tj. „Kurs doskonalący minerów – pirotechników”, realizowany w dniach od 23 do 27 października 2017 r., jako środki ochrony indywidualnej przydzielone zostały hełmy kuloodporne oraz ochronniki słuchu. Z przedmiotowego rozkazu wynika, że Komendant CSSG polecił

⁴¹ Dowód, akta kontroli – karty nr 20-22.

⁴² Dz. Urz. KGSG z 2016 r., poz. 21 z późn. zm.

⁴³ Dowód, akta kontroli – karty nr 31-32.

funkcjonariuszom SG podczas zajęć używać własnych hełmów kuloodpornych pozostających na ich wyposażeniu indywidualnym. Ponadto Komendant CSSG, w celu zabezpieczenia zajęć w dniach 23-27 października 2017 r., polecił wydać z magazynu broni 19 hełmów kuloodpornych. Za ich pobranie i rozliczenie odpowiedzialny był [REDACTED].

W wyjaśnieniach z dnia 14 listopada 2017 r. [REDACTED] – Kierownik ZG wskazał, że w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki niedopuszczenia słuchaczy do udziału w zajęciach realizowanych w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” z uwagi na brak środków ochrony indywidualnej⁴⁴. Natomiast w przedmiotowym okresie, w związku z niezaliczeniem testu bezpieczeństwa, do zajęć poligonowych nie zostało dopuszczonych i tym samym zostało usuniętych ze szkolenia 4 słuchaczy⁴⁵.

W toku czynności kontrolnych, zespół kontrolny uczestnicząc w roli obserwatora w prowadzonych zajęciach stwierdził, że wszyscy funkcjonariusze biorący udział w zajęciach realizowanych w ramach „Kursu doskonalącego minerów-pirotechników” posiadali niezbędne środki ochrony indywidualnej. Część słuchaczy posiadała środki pobrane z jednostek macierzystych, natomiast część słuchaczy oraz kadra dydaktyczna została zaopatrzona w środki będące na wyposażeniu CSSG.

W trakcie czynności kontrolnych realizowanych podczas „Kursu doskonalącego minerów-pirotechników” w dnia 23-27 października 2017 r. nie stwierdzono naruszenia zasad zachowania się osób przebywających na terenie „Polowej Bazy Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” szczegółowo określonych w regulaminie.

Załącznik nr 2 do regulaminu zawiera „Przepisy bezpieczeństwa obowiązujące w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”. W ramach wykonywanych czynności kontrolnych zespół kontrolny uczestnicząc w roli obserwatora w zajęciach praktycznych realizowanych w ramach „Kursu doskonalącego minerów-pirotechników” wziął udział w zajęciach praktycznych, w trakcie których realizowane były tematy zajęć: nr 5 – „Działania minersko-pirotechniczne z wykorzystaniem materiału wybuchowego” (24.10.2017 r.) oraz nr 6 – „Taktyka i technika neutralizacji przy wykorzystaniu wyrzutników pirotechnicznych” (25.10.2017 r.)⁴⁶. W wyniku powyższego zespół kontrolny nie stwierdził przypadków naruszenia przepisów bezpieczeństwa obowiązujących w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” szczegółowo opisanych w załączniku nr 2 do regulaminu. W szczególności zespół kontrolny stwierdził zachowanie bezpiecznych odległości pomiędzy miejscem detonacji ładunków, a miejscem położenia zapalnika, stosowanie komend określonych w regulaminie, prawidłowe oznaczenie polowego magazynu materiałów wybuchowych i środków zapalających, wyznaczenie funkcjonariusza stale nadzorującego magazyn polowy, zachowanie odpowiedniej przerwy czasowej po niezdetonowaniu ładunku wybuchowego detonowanego sposobem elektrycznym, czy też prawidłowe przenoszenie materiałów wybuchowych i środków zapalających z polowego magazynu do miejsc wykonywania prac minersko-pirotechnicznych. W trakcie zajęć z wykorzystaniem wyrzutników pirotechnicznych zespół kontrolny stwierdził, że sposób postępowania z nimi był prawidłowy.

⁴⁴ Dowód, akta kontroli – karty nr 20-22.

⁴⁵ Dowód, akta kontroli – karty nr 20-22.

⁴⁶ Dowód, akta kontroli – karty nr 14-17.

W toku kontroli zespół kontrolny poddał kontroli prawidłowość realizacji przepisów dotyczących prowadzenia spisu substancji niebezpiecznych, mieszanin niebezpiecznych, substancji stwarzających zagrożenie lub mieszanin stwarzających zagrożenie oraz prowadzenia ewidencji kart charakterystyk tych substancji i mieszanin. Przedmiotowe zagadnienie uregulowane jest w Wytycznych nr 11 Komendanta CSSG z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie zasad prowadzenia spisu substancji niebezpiecznych, mieszanin niebezpiecznych, substancji stwarzających zagrożenie lub mieszanin stwarzających zagrożenie stosowanych w CSSG oraz prowadzenia ewidencji kart charakterystyk tych substancji i mieszanin⁴⁷. Stosownie do zapisów § 4 ust. 3 powyżej wskazanych wytycznych kierownik komórki organizacyjnej wyznacza, spośród podległych sobie funkcjonariuszy lub pracowników, osobę odpowiedzialną za prowadzenie i aktualizację spisu substancji niebezpiecznych, mieszanin niebezpiecznych, substancji stwarzających zagrożenie lub mieszanin stwarzających zagrożenie, osobę odpowiedzialną za pozyskiwanie kart charakterystyk, prowadzenie i aktualizację zbioru, wskazuje miejsce jego przechowywania i zapewnia do niego dostęp (§ 5 ust. 3 i § 8 ust. 4 wytycznych nr 11 Komendanta CSSG).

W wyjaśnieniach z dnia 14 listopada 2017 r. Kierownik ZG [REDAKTOWANE] wskazał, że osobą wyznaczoną do: prowadzenia i aktualizacji spisu substancji niebezpiecznych, mieszanin niebezpiecznych, substancji stwarzających zagrożenie lub mieszanin stwarzających zagrożenie stosowanych w Zespole BwK ZG w trakcie zajęć realizowanych w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”, prowadzenia i aktualizacji zbioru kart charakterystyk substancji niebezpiecznych, mieszanin niebezpiecznych stosowanych w Zespole BwK ZG w trakcie zajęć realizowanych w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” jest [REDAKTOWANE], wyznaczony Rozkazem dziennym nr 87 Komendanta CSSG z dnia 09 maja 2017 r.⁴⁸ Ponadto [REDAKTOWANE] wskazał, że osobą odpowiedzialną za sporządzenie informacji o zapoznaniu się przez użytkowników z kartami charakterystyk substancji niebezpiecznych, mieszanin niebezpiecznych, substancji stwarzających zagrożenie lub mieszanin stwarzających zagrożenie wykorzystywanych w trakcie zajęć realizowanych w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” jest [REDAKTOWANE] lub [REDAKTOWANE], w zależności od tego, kto z nich pełni obowiązki kierownika zajęć poligonowych⁴⁹.

Zgodnie z § 8 ust. 1 wytycznych nr 11 Komendanta CSSG uczestnicy kursów, szkoleń i innych przedsięwzięć realizowanych w CSSG używający w trakcie zajęć substancji niebezpiecznych, mieszanin niebezpiecznych, substancji stwarzających zagrożenie lub mieszanin stwarzających zagrożenie zobowiązani są do zapoznania się z kartami charakterystyk tych substancji i mieszanin przed ich pierwszym użyciem. W myśl § 8 ust. 1 wytycznych nr 11 Komendanta CSSG za udostępnienie uczestnikom kursów i szkoleń kart charakterystyk odpowiedzialny jest prowadzący zajęcia. Fakt zapoznania z kartami charakterystyk podlega udokumentowaniu w wykazie osób zapoznanych z kartami charakterystyk (§ 8 ust. 1 wytycznych nr 11 Komendanta CSSG).

Zespołowi kontrolnemu przedłożono spisy substancji niebezpiecznych mieszanin niebezpiecznych, substancji stwarzających zagrożenie lub mieszanin stwarzających

⁴⁷ Zwane dalej wytycznymi nr 11 Komendanta CSSG.

⁴⁸ Dowód, akta kontroli – karty nr 20-22.

⁴⁹ Dowód, akta kontroli – karty nr 20-22.

zagrożenie wykorzystywanych w trakcie zajęć realizowanych w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” w okresie objętym kontrolą⁵⁰ oraz załączone do nich „Informacje o zapoznaniu z kartami charakterystyki substancji niebezpiecznych, mieszanin niebezpiecznych, substancji stwarzających zagrożenie lub mieszanin stwarzających zagrożenie wykorzystywanych w komórce organizacyjnej CSSG do zajęć/pracy”, które były sporządzone przez prowadzącego zajęcia i podpisane przez uczestników kursów/szkoleń⁵¹.

Wskazać należy, że w/w spisy, zgodnie z § 4 ust. 4 i 6 wytycznych nr 11 Komendanta CSSG, zostały wykonane w trzech wymaganych egzemplarzach i zarejestrowane w systemie Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją.

W wyjaśnieniach z dnia 14 listopada 2017 r. [REDAKTOR] – Kierownik ZG⁵² wskazał, że wszystkie czynności realizowane przez funkcjonariuszy Zespołu BwK ZG w związku z realizacją zajęć w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”, tj. pobieranie, transport, użytkowanie, zdawanie substancji niebezpiecznych i materiałów wybuchowych wykorzystywanych w trakcie zajęć odbywają się zgodnie z przepisami zawartymi w Zarządzeniu nr 95 Komendanta Głównego z dnia 31 października 2014 r. w sprawie określenia zasad gospodarowania mieniem będącym w zarządzie SG⁵³. Zgodnie z § 412 zarządzenia nr 95 Komendanta Głównego SG, Komendant ośrodka szkolenia w rozkazie określa cel wydania materiałów wybuchowych, podając jednocześnie rodzaj zajęć, nazwę komórki organizacyjnej której funkcjonariusze uczestniczyć będą w zajęciach, rodzaj i ilość materiałów wybuchowych, stopień imię i nazwisko prowadzącego zajęcia, stopień imię i nazwisko amunicyjnego, który jest jednocześnie osobą upoważnioną do pobrania materiałów wybuchowych, sposób zabezpieczenia medycznego oraz sposób organizacji dowozu materiałów wybuchowych na zajęcia i po zajęciach. Ponadto, zgodnie z § 413 ust. 1 zarządzenia nr 95 Komendanta Głównego SG materiały wybuchowe pobiera osobiście z magazynu uzbrojenia amunicyjny w dniu zajęć. Ustalenia kontroli wykazały, że w okresie objętym kontrolą każdorazowo na zajęcia z użyciem materiałów wybuchowych w Rozkazie dziennym Komendanta CSSG podawany był punkt do rozkazu określający szczegółowo kwestie wskazane w § 412 i 413 ust. 1 zarządzenia nr 95 Komendanta Głównego SG.

Powyższy obszar kontroli oceniono pozytywnie.

3. Sprawowanie nadzoru służbowego nad przestrzeganiem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas realizacji zajęć w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”.

Zgodnie z pkt 3 „Szczegółowego zakresu obowiązków i uprawnień Kierownika Zakładu Granicznego”⁵⁴ [REDAKTOR] zobowiązany jest do sprawowania nadzoru nad prawidłowością dokumentów wytwarzanych w Zakładzie. O ile zastrzeżeń zespołu kontrolnego nie wzbudziła prawidłowość dokumentacji wytwarzanej w Zespole BwK ZG w związku z realizacją zajęć w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”,

⁵⁰ Dowód, akta kontroli – karty nr 39, 41, 52, 55.

⁵¹ Dowód, akta kontroli – karty nr 40, 42-43, 44-45, 46-47, 48-49, 50-51, 53-54, 56-57.

⁵² Dowód, akta kontroli – karty nr 20-22.

⁵³ Dz. Urz. KGSG z 2014 r., poz. 120 z późn. zm., zwane dalej zarządzeniem nr 95 Komendanta Głównego SG.

⁵⁴ Dowód, akta kontroli – karta nr 58.

o tyle, o czym była mowa we wcześniejszej części projektu wystąpienia pokontrolnego, zastrzeżenia zespołu kontrolnego wzbudziła kwestia nie rejestrowania dokumentacji wytwarzanej w Zespole BwK ZG w postaci „Listy osób zapoznanych z regulaminem i przepisami bezpieczeństwa obowiązującymi w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”, której wzór określony jest w załączniku do regulaminu oraz „Listy osób funkcyjnych, którym udzielono instruktażu i zapoznano z przepisami bezpieczeństwa”, której wzór stanowi, jak ustalono w trakcie kontroli, załącznik do pakietu dydaktycznego. Powyższe dokumenty, pomimo tego iż zostały wytworzone w CSSG, nie zostały zarejestrowane w żadnym urzędzeniu ewidencyjnym, co stanowi naruszenie § 17 Instrukcji kancelaryjnej stanowiącej załącznik do Decyzji Nr 59 Komendanta Głównego SG z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji kancelaryjnej w Straży Granicznej. Brak zarejestrowania w/w dokumentów stanowi uchybienie, które z uwagi na to, że dotyczy wyłącznie kwestii wewnętrznego obiegu dokumentów, nie wywołało negatywnych następstw w działalności kontrolowanego podmiotu.

W ocenie zespołu kontrolnego aktualnie obowiązujący Regulamin „Polowej Bazy Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” wraz z załącznikami wymaga zmiany polegającej na nadaniu mu charakteru aktu normatywnego zgodnie z obowiązującą techniką legislacyjną poprzez m.in. określenie podstawy prawnej, wprowadzenie odpowiedniej numeracji przepisów z pominięciem myślników, tiretów, strzałek itp., ujednoczenie siatki pojęciowej poprzez zmianę określenia „prowadzącego działania minersko-pirotechniczne” pojęciem „kierownik zajęć” używanym zarówno w programie kursu/szkolenia jak i w Rozkazach dziennych Komendanta CSSG, dodanie do regulaminu rysunku 1 stanowiącego nieodłączny dokument do opinii nr 09/IPO-BW/2011 z dnia 30 listopada 2011 r., określenie jako załącznik do regulaminu „Listy osób funkcyjnych, którym udzielono instruktażu i zapoznano z przepisami bezpieczeństwa” który obecnie jest załącznikiem do pakietu dydaktycznego.

Ponadto zastrzeżenie zespołu kontrolnego wzbudziła treść pkt 4 rozdziału „Warunki korzystania z „Polowej Bazy Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” regulaminu, który wskazuje, że dodatkowe, inne przedsięwzięcia (związane z korzystaniem z „Polowej Bazy Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”) należy uzgodnić z Kierownikiem Zespołu BwK ZG CSSG. Powyższy zapis nie znajduje żadnego uzasadnienia w aktualnie obowiązujących przepisach, ani w „Zakresie obowiązków i uprawnień Kierownika Zespołu BwK ZG”⁵⁵ i zdaniem zespołu kontrolnego wymaga doprecyzowania. Wskazać należy, że kierownikiem jednostki organizacyjnej SG jaką jest CSSG pozostaje Komendant CSSG, który kieruje CSSG oraz odpowiada za organizowanie jego pracy i ustalenie kierunków działalności w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania CSSG (§ 15 ust. 1 Statutu CSSG im. Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza w Kętrzynie stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr 13 Komendanta Głównego SG z dnia 27 lutego 2012 r. w sprawie utworzenia, organizacji i zakresu działania CSSG im. Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza w Kętrzynie⁵⁶).

Stosownie do treści pkt 20 „Szczegółowego zakresu obowiązków i uprawnień Kierownika ZG” [redacted] zobowiązany jest do opiniowania i przedkładania propozycji projektów aktów normatywnych w zakresie właściwości zakładu⁵⁷. Mając

⁵⁵ Dowód, akta kontroli – karty nr 59-60.

⁵⁶ Dz. Urz. KGSG z 2012 r., poz. 11 z późn. zm.

⁵⁷ Dowód, akta kontroli – karta nr 58.

powyższe na względzie zasadne jest opracowanie przez Kierownika ZG nowego Regulaminu „Polowej Bazy Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” uwzględniającego przedstawione powyżej uwagi.

Zgodnie z pkt. 17 „Szczegółowego zakresu obowiązków i uprawnień Kierownika Zespołu Zespołu BwK”⁵⁸ ZG [REDACTED] ma obowiązek nadzorować i kontrolować wykonywanie przez podległych funkcjonariuszy zadań wynikających z zakresu ich obowiązków i uprawnień. Mając na względzie ustalenia dokonane w trakcie kontroli, wskazać należy, że nadzór ten, w zakresie przestrzegania przez podległych funkcjonariuszy zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas realizacji zajęć w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” był sprawowany prawidłowo.

W ocenie zespołu kontrolnego także nadzór służbowy Kierownika ZG nad przestrzeganiem przez podległych funkcjonariuszy zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas realizacji zajęć w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” realizowany był prawidłowo. Ujawnione uchybienia dotyczyły nadzoru służbowego w zakresie obiegu dokumentów, co, jak wcześniej wskazano, nie miało wpływu na prawidłowość realizacji zadań przez kontrolowany podmiot. W związku z powyższym zespół kontrolny pozytywnie ocenił powyższy obszar kontroli.

VIII. Zalecenia i wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania podmiotu kontrolowanego:

1. Zalecenia:

W związku z przeprowadzoną kontrolą i ustaleniami zawartymi w przedmiotowym wystąpieniu pokontrolnym, w celu usunięcia stwierdzonych uchybień oraz w celu usprawnienia funkcjonowania podmiotu kontrolowanego, polecam:

- 1) opracować projekt Regulaminu „Polowej Bazy Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych” w formie aktu normatywnego, zgodny z wymogami techniki legislacyjnej w szczególności przez ujednoczenie zastosowanej siatki pojęciowej z inną dokumentacją obowiązującą w CSSG w tym z Rozkazem Dziennym Komendanta CSSG, oraz doprecyzowanie zakresu uprawnień Kierownika Zespołu BwK i Kierownika ZG,
- 2) uwzględnić jako załączniki do w/w regulaminu:
 - rysunek 1 stanowiący nieodłączny dokument do opinii nr 09/IPO-BW/2011 z dnia 30 listopada 2011 r. wydanej przez Instytut przemysłu Organicznego, stanowiącej załącznik do regulaminu,
 - „Listę osób funkcyjnych, którym udzielono instruktażu i zapoznano z przepisami bezpieczeństwa”, która obecnie jest załącznikiem do pakietu dydaktycznego,
- 3) postępować zgodnie z § 17 Instrukcji kancelaryjnej stanowiącej załącznik do Decyzji Nr 59 Komendanta Głównego SG z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji kancelaryjnej w Straży Granicznej - w odniesieniu do dokumentacji wytwarzanej w Zespole BwK ZG, dotyczącej „List osób zapoznanych z regulaminem i przepisami bezpieczeństwa obowiązującymi w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”, oraz „List osób

⁵⁸ Dowód, akta kontroli – karty nr 59-60.

funkcyjnych, którym udzielono instruktażu i zapoznano z przepisami bezpieczeństwa”,

- 4) zapewnić każdorazowo prawidłowe udokumentowanie faktu udzielenia zabezpieczenia medycznego przez W-MOSG na czas realizacji zajęć w „Polowej Bazie Szkoleń Minersko-Pirotechnicznych”, poprzez uzyskanie pisemnej informacji zwrotnej z W-MOSG o zapewnieniu zabezpieczenia medycznego.

- IX. Informację o sposobie wykonania zaleceń i wykorzystania wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia należy przedłożyć Komendantowi CSSG w terminie do dnia 31 marca 2018 r.**
- X. Zgodnie z § 34 wytycznych, stanowiących załącznik do Decyzji nr 65 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania wytycznych w zakresie zasad i trybu przeprowadzania kontroli w urzędach obsługujących organy lub w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych (Dz. Urz. MSW z 2012 r. poz. 43 z późn. zm.) *”Od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze”*.**
- XI. Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przeznaczony jest dla kierownika podmiotu kontrolowanego.**
- XII. Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w „Księżce kontroli Centrum Szkolenia Straży Granicznej” zarejestrowanej w Samodzielnej Sekcji Ochrony Informacji CSSG, pod numerem wg opisu Rtd Nr 104/12, l.p. 6 z 2017 r., prowadzonej przez Referat Kontroli w Kierownictwie Centrum Szkolenia Straży Granicznej.**

płk SG Andrzej PROKOPSKI

.....
stopień, imię i nazwisko oraz podpis zarządzającego kontrolę

Wykonano w 2 egzemplarzach:

Egz. nr 1 – Kierownik Zakładu Granicznego

Egz. nr 2 – a/a

Wykonał: zespół kontrolny

Nr tel.: 6643283

Dnia: 19.12.2017 r.

